

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/60/2021
Identifikačné číslo spisu: 1215213269
Dátum vydania rozhodnutia: 13.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1215213269.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Metal Trust Europe s.r.o., Braunerova 563/7, Libeň, 180 00 Praha, Česká republika, IČO: 27 291 090 proti žalovanému: SLOVNAFT, a.s., Vlčie hrdlo 1, 824 12 Bratislava, IČO: 31 322 832, práv. zast. LEGATE, s.r.o., advokátska kancelária, Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, IČO: 35 846 909, o zaplatenie 1.000.000,- EUR s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 25Cb/245/2015, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 5. augusta 2020, č. k. 3Cob/223/2019-483, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

II. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 25.04.2019, č. k. 25Cb/245/2015-427, návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol, žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že žalobca sa domáhal od žalovaného vrátenia sumy 1.000.000,- EUR s príslušenstvom, ktorú čerpal z bankovej záruky v zmysle zmluvy o vystavení bankovej záruky č. U/01/BONDIN/01/27291090, zriadenej žalobcom v Raiffeisenbank a.s. so sídlom v Českej republike dňa 15.09.2011 za účelom zabezpečenia záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o dielo číslo SNT 00193/2011 (objednávateľa - Slovnaft Petrochemicals, s.r.o., s účinnosťou dňa 01.01.2013 SLOVNAFT, a.s.) číslo SM 14/2011 (zhotoviteľa - žalobcu) zo dňa 30.06.2011, predmetom ktorej bola likvidácia odstavených výrobných jednotiek Polypropylén 1 a 2 a Farbenie polyetylénu a odpredaj všetkého kovového šrotu z týchto prevádzok. K zmluve o dielo boli podpísané 2 dodatky, rovnako ako aj k zmluve o vystavení bankovej záruky (druhým dodatkom sa predĺžila platnosť bankovej záruky do 31.12.2012).

3. Okresný súd uviedol, že nebol daný dôvod na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania na súde sp. zn. 24Cb/46/2013, nakoľko sa v uvedenom konaní nerieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tomto konaní. V tomto konaní je sporná otázka, či bol žalovaný oprávnený čerpať bankovú záruku, t. j. či na jej čerpanie boli splnené zmluvné a zákonné podmienky. Súd však nevidel dôvod, prečo by si právne otázky potrebné pre rozhodnutie veci samej nemohol vyriešiť sám. Predmetom konania sp. zn. 24Cb/46/2013 je nárok žalobcu na zaplatenie faktúry č. 12000475 zo dňa 17.12.2012 vo výške 2.373.003,61 EUR s príslušenstvom, ktorou fakturoval žalovanému náklady navyše za práce vykonané v areáli žalovaného. Podľa názoru konajúceho súdu sa v uvedenom konaní neprejednávajú otázky, ktoré by mali význam pre rozhodnutie súdu o oprávnenosti čerpania bankovej záruky (a ktoré by si súd nemohol vyriešiť sám), pričom prerušenie konania by v takom prípade predstavovalo nedôvodné predlžovanie sporu a bolo by v rozpore aj s právom strán na rozhodnutie veci bez zbytočných priet'ahov.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ išlo o nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní, mal za to, že je nedôvodný, keďže žalobca nepreukázal, že by existoval zákonný či zmluvný dôvod, ktorý neumožňoval žalovanému čerpať bankovú záruku v zmysle zmluvy o vystavení bankovej záruky č. SU/01/BONDIN/01/27291090, zriadenej žalobcom v Raiffeisenbank a.s. dňa 15.09.2011 za účelom zabezpečenia záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o dielo číslo SNT 00193/2011, SM 14/2011 zo dňa 30.06.2011. Z bodu 15.5 zmluvy o dielo podľa okresného súdu jasne vyplýva, že objednávateľ (žalovaný) má právo čerpať bankovú garanciu v prípade nedodržania povinností zo strany zhotoviteľa (žalobcu) definovaných touto zmluvou. Žalobca pri odôvodnení svojho žalobného nároku argumentoval, že musí byť daná pluralita nedodržaných povinností zo strany žalobcu na to, aby mohol žalovaný čerpať bankovú záruku. Táto pluralita nesplnených povinností žalobcu podľa názoru súdu prvej inštancie nepochybne daná je, nakoľko z listinných dôkazov založených do spisu a vyjadrení sporových strán je zrejmé, že žalobca v čase čerpania bankovej záruky porušoval viaceré svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o dielo. Konkrétne bol žalobca napríklad v omeškaní so zaplatením šiestich faktúr za dodanie kovového šrotu zo strany žalovaného. Každý jednotlivý záväzok žalobcu zaplatiť dlžnú sumu sa vzťahoval na iné obdobie, faktúru a dohodu o započítaní pohľadávok s vlastnou splatnosťou a samostatné individualizované dodania. Súd sa preto úplne stotožnil s právnou argumentáciou žalovaného, že žalobca nemal voči žalovanému len jeden záväzok zo zmluvy o dielo, ale výrazne viac, ktoré boli porušené, pričom šesť z nich bolo kompenzovaných z bankovej záruky a ďalšie po čerpaní stále existovali.

5. Zo zmluvného dojednaní bolo okresnému súdu (bod 15.5) zrejmé, že účelom zriadenia bankovej záruky bolo zabezpečiť dodržiavanie povinností zo strany zhotoviteľa definovaných zmluvou a žalobca s uvedeným znením zmluvy súhlasil. V opačnom prípade mal možnosť vyrokovať si iné znenie zmluvy, príp. zmluvu v danej podobe neuzavrieť. Preto podľa názoru konajúceho súdu neobstojí prísne gramatický výklad zmluvných ustanovení prezentovaný a argumentovaný v danom prípade žalobcom. Z bodu 6.1 písm. b) zmluvy vyplýva povinnosť žalovaného vystavovať za odpredaj všetkého kovového šrotu faktúru na mesačnej báze a hoci tieto faktúry boli vystavované na podklade jednej zmluvy, to neznamena, že žalobcovi vznikla povinnosť len jedna, práve naopak, vznikli mu viaceré povinnosti, a to platiť každý mesiac faktúru vystavenú žalovaným v zmysle zmluvy. Pluralita záväzkov vyplýva aj z bodu 6.9 zmluvy, podľa ktorého príslušná zmluvná strana je povinná uhradiť rozdiel medzi predmetnou faktúrou vystavenou objednávateľom a faktúrou vystavenou zhotoviteľom vždy na základe dohody o započítaní pohľadávok. To znamena, že každá dohoda o započítaní pohľadávok predstavovala novú povinnosť príslušnej zmluvnej strany, v predmetnom prípade žalobcu.

6. Súd prvej inštancie sa tiež stotožnil s tvrdením žalovaného, že pri výklade obsahu práv a povinností strán zmluvy bolo potrebné prihliadať aj na prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli (v súlade s § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka) a preto, keďže žalobca hradil vzniknuté saldá žalovanému podľa dohôd o započítaní pohľadávok a strany v nasledujúcich dohodách neuvádzali predchádzajúce saldá, hoci boli neuhradené, strany preukázane zaviedli vo vzťahu medzi sebou prax, že saldá v dôsledku skorších zápočtov je potrebné hradiť oprávnenej strane a nie ich opakovane započítavať voči iným pohľadávkam.

7. V konečnom dôsledku okresný súd uviedol, že čerpanie bankovej záruky žalovaným, ktoré bolo v súlade so zmluvou o dielo, nemožno považovať za konanie v rozpore s poctivým obchodným stykom, ani s dobrými mravmi len preto, že žalobca doručil žalovanému faktúru za vykonanie prác navyše v sume 2.373.003,61 EUR dňa 17.12.2012 a žalovaný túto pohľadávku nezapočítal so svojimi pohľadávkami, ale využil svoje právo čerpať prostriedky bankovej záruky. Saldá faktúr žalovaného vystavené podľa zmluvy o dielo v dôsledku dohôd o započítaní pohľadávok boli v čase čerpania bankovej záruky po lehote splatnosti, žalobca bol v dlhodobom omeškaní a vo viacnásobnom porušení viacerých povinností podľa zmluvy. Pohľadávka žalobcu na podklade vystavenej faktúry za vykonanie prác navyše, ktorá je predmetom iného konania (a ktorej existenciu žalovaný namieta) sama osebe nemôže konvalidovať žalobcove skoršie viacnásobné porušenia zmluvných povinností a brániť žalovanému využiť svoje právo čerpať predmetnú bankovú záruku. V zmysle všetkých uvedených skutočností okresný súd dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, preto ju v celom rozsahu zamietol.

8. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 05.05.2020, č. k. 3Cob/223/2019-483 potvrdil rozsudok prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

9. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí s poukazom na § 387 ods. 1, 2 C. s. p. uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil pluralitu nespĺnených povinností žalobcu, ktorá bola daná a každá pohľadávka, ktorú si žalovaný uplatnil z bankovej záruky bola samostatným záväzkom žalobcu. Dodal, že saldá faktúr žalovaného vystavené podľa zmluvy o dielo v dôsledku dohôd o započítaní pohľadávok boli v čase čerpania bankovej záruky po lehote splatnosti, žalobca bol v dlhodobom omeškaní a vo viacnásobnom porušení viacerých povinností podľa zmluvy. Pohľadávka žalobcu na podklade vystavenej faktúry za vykonanie prác navyše, ktorá je predmetom iného konania ani podľa odvolacieho súdu sama osebe nemôže konvalidovať žalobcove skoršie viacnásobné porušenia zmluvných povinností a brániť žalovanému využiť svoje právo čerpať predmetnú bankovú záruku. Rovnako námietky žalobcu ohľadne povinnosti zaplataenia salda zo vzájomného zápočtu vystavených faktúr boli podľa odvolacieho súdu posúdené súdom prvej inštancie správne, ak došlo k ustáleniu, že sa jedná o viacnásobné porušenie zmluvy a preto čerpanie bankovej záruky bolo dôvodné.

10. Výrok o trovách konania odvolacieho súdu sa zakladá podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 C. s. p.

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (č. l. 513 spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil § 420 písm. f/ C. s. p., teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu vzhladol dovolateľ v porušení ustanovenia § 385 ods. 1 C. s. p., kedy nesprávnym procesným postupom odvolací súd pojednávanie nenariadil.

12. Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť pre jeho nezastúpenie v dovolacom konaní advokátom, resp. postupom podľa § 429 C. s. p.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože neboli splnené podmienky na jeho prejednanie.

14. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza, že dovolateľ musí byť v dovolacom konaní podľa § 429 ods. 1 C. s. p. zastúpený advokátom. Z uvedeného pravidla zákon v odseku 2 predmetného ustanovenia stanovuje výnimky, a to ak je dovolateľom fyzická osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (písm. a/), alebo ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (písm. b/). Tretia výnimka z povinného právneho zastúpenia dovolateľa vzťahujúca sa na spory s ochranou slabšej strany (písm. c/) nie je v predmetnej exekučnej veci aplikovateľná. Podmienku povinného zastúpenia

advokátom, alebo osobou s právnickým vzdelaním druhého stupňa v dovolacom konaní v čase podania dovolania taxatívne ustanovuje § 429 ods. 1 a 2 písm. a/, b/, c/ C. s. p.

15. V rozhodovanom spore žalobca podal dovolanie v zastúpení konateľom Josefom Torokom. Preto dovolací súd vec vrátil súdu prvej inštancie dňa 06.05.2021 (č. l. 561 spisu), ktorý výzvou zo dňa 07.05.2021 (č. l. 563 spisu) vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní doložil do spisu plnú moc udelenú advokátovi na jeho zastupovanie v dovolacom konaní. Konajúci súd v predkladacej správe Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zdôraznil (č. l. 564 spisu), že dovolateľa nevyzýval na opravu vád dovolania podľa § 436 ods. 1 C. s. p., nakoľko bol dovolateľ riadne o povinnosti podľa § 429 C. s. p. poučený v odvolacom konaní (č. l. 485-786 spisu) a nejde o prípad upravený v § 429 ods. 2 písm. c/ C. s. p.

16. Žalobca následne do spisu doložil plnú moc udelenú advokátovi JUDr. Bc. Milanovi Čmelíkovi, so sídlom Lidická 3, 466 01 Jablonec nad Nisou, pobočka Jungmannova 351/2, Liberec, Česká republika.

17. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), advokát je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie komora.

18. Podľa § 30 na účely zákona o advokácii,

a) euroadvokát je občan členského štátu Európskej únie alebo iného zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ktorý je oprávnený poskytovať právne služby samostatne na základe profesijného označenia uvedeného v prílohe č. 1,

b) hosťujúci euroadvokát je euroadvokát, ktorý poskytuje právne služby na území Slovenskej republiky dočasne a príležitostne,

c) usadený euroadvokát je euroadvokát, ktorý poskytuje právne služby na území Slovenskej republiky sústavne a ktorý je zapísaný do zoznamu euroadvokátov vedeného komorou,

d) zahraničný advokát je občan členského štátu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, ktorý je oprávnený v štáte registrácie poskytovať právne služby samostatne a bez obmedzenia a ktorý je zapísaný do zoznamu zahraničných advokátov vedeného komorou,

e) medzinárodný advokát je občan členského štátu Svetovej obchodnej organizácie, ktorý je oprávnený v štáte registrácie poskytovať právne služby samostatne a bez obmedzenia a ktorý je zapísaný do zoznamu medzinárodných advokátov vedeného komorou.

19. Podľa § 32 zákona o advokácii, hosťujúci euroadvokát je pri zastupovaní účastníka konania v konaní pred súdom, v ktorom musí byť účastník konania zastúpený advokátom alebo v ktorom môže byť zástupcom len advokát, a obhajobe obvineného v trestnom konaní povinný spolupracovať s advokátom zapísaným do zoznamu advokátov (ďalej len „spolupracujúci advokát“); inak nie je oprávnený účastníka konania alebo obvineného zastupovať alebo obhajovať. Vzájomnú spoluprácu si advokáti upravujú písomnou zmluvou.

20. Dovolací súd šetrením zo zoznamu advokátov spravovaným Slovenskou advokátskou komorou zisťuje, že JUDr. Bc. Milan Čmelík so sídlom Lidická 3, 466 01 Jablonec nad Nisou, pobočka Jungmannova 351/2, Liberec, Česká republika, nie je zapísaný v zozname euroadvokátov (usadených), zahraničných advokátov a ani medzinárodných advokátov. Žalobca zároveň v dovolacom konaní nie je zastúpený ani so spolupracujúcim advokátom pre prípady hosťujúceho euroadvokáta, pretože v tomto konaní musí byť strana zastúpená len advokátom (§ 429 C. s. p. v spojení s § 32 zákona o advokácii). Súd prvej inštancie dovolateľa poučil o následkoch nepreukázania zastúpenia (č. l. 485-786 spisu) s tým, že dovolanie bude odmietnuté. Dovolací súd dodáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom bol žalobca zastúpený advokátkou zapísanou v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou, čím mu muselo byť známe, že v konaní pred súdmi Slovenskej republiky je možné sa dať zastúpiť advokátom, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou, prípadne advokátom podľa § 30 a nasl. zákona o advokácii.

21. Nakoľko žalobca nie je zastúpený advokátom v zmysle vyššie uvedeného, alebo osobou s právnickým vzdelaním druhého stupňa v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 a 2 písm. a/, b/, pričom nejde o prípad podľa § 429 ods. 2 písm. c/ C. s. p, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. e/ C. s. p.

22. O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 257 C. s. p. tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal. A to vzhľadom na rýdzo procesný charakter vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného k dovolaniu žalobcu so stručným odkazom na § 429 C. s. p., ako aj na výšku trov právneho zastúpenia a uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo dňa 21.01.2021, č. k. 25Cb/245/2015-555 o priznaní žalobcovi oslobodenia od súdnych poplatkov v celom rozsahu, na ktoré oslobodenie vzhliadal súd prvej inštancie na základe odôvodnených pomerov strany sporu, resp. žalobcu - dovolateľa.

23. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.